

Комунальний вищий навчальний заклад
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
21050 м.Вінниця, вул.Грушевського, 13, тел./факс 55-65-60,
E-mail: bil@mail.vinnica.ua

Кафедра психолого-педагогічної освіти та соціальних наук

тел. 55-65-69

Анцибор А.І.,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри

ПРОБЛЕМАТИКА МЕДІАОСВІТИ У 2019-2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Порівняно нещодавно, 18.08.2017 року було підписано наказ міністерства освіти і науки України № 1199 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику на базі навчальних закладів України». В документі підкреслено, що програма всеукраїнського експерименту є доволі довготривалою й розрахована 2017 – 2022 роки щодо її впровадження.

У 2019-2020 н. р. лонгітюдний експеримент з медіаосвіти вступить в формувальну стадію, що буде продовжуватися до 2023 року і буде здійснюватися на базі освітніх закладів України. До цього часу була проведена його підготовча стадія, що містила роз'яснювальну та просвітницьку роботу, проводилися всеукраїнські інтернет-конференції, всеукраїнський конкурс проектів документальних анімаційних роликів: «Кібербулінг. Як я перестав/ пересталала бути жертвою», заснованих на реальних життєвих історіях, лекції з медіаосвіти, давалися поради, щодо перегляду фільмів, користування медіапродукцією, уникнення булінгу.

Особливий резонанс викликало запропоноване написання есе на тему: «Мій улюблений медіагерой». Багато учнів, учителів, викладачів освітніх закладів та інших учасників експерименту відчували неабиякі труднощі в процесі вибору такого героя. Виявилось доволі важко серед усього розмаїття медіаперсонажів, знайти саме такий, який був би до вподоби та викликав виключно позитивні емоції. В той же час було помічено, що якби справа торкалася негативного героя, то прикладів було би дуже багато. Такий характер сучасного медіапростору.

Основною тематикою конференцій, тренінгів, дискусій, круглих столів, лекцій та інших заходів з медіаосвіти залишається така:

- Медіакультура як компонент інформаційної безпеки.
- Медіаосвіта та дитяча медіаторчість для профілактики деструктивних інформаційних впливів.
- Можливості медіаторчості у подоланні медіатравми та психотравматичних розладів.
- Теоретичні основи експертизи шкоди завданої медіапродукцією, психологічна діагностика наслідків медіатравматичних інформаційних впливів.
- Спільнота медіавиробників у протидії медіатравмі.
- Міфодизайн у медіаторчості для подолання історичних колективних травм.

У Вінницькій області, базою для проведення експерименту є п'ять освітніх закладів:

1. Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти» (ректор Дровозюк Степан Іванович), E-mail: bil@mail.vinnica.ua

2. Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №32 Вінницької міської ради» (директор Швець Олександр Дмитрович), sch32@galaxy.vn.ua

3. Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №3 імені М.Коцюбинського Вінницької міської ради» (директор Лепко Надія Іллівна), sch3@galaxy.vn.ua

4. Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 м. Хмільник Вінницької області» (директор Іваниця Василь Іванович), 4shkola_hm@ukr.net

5. Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6 м. Жмеринка» (директор Бігун Людмила Василівна), zosh6zm@ukr.net.

Важливо знати, що будь який інший заклад за власною ініціативою може приєднатися до експерименту. В експериментальних установах області проводяться інтерактивні лекції з медіаосвіти, відбуваються засідання лабораторій, шкіл неперервного наукового зростання. Ведеться робота з методистами-кореспондентами області, які проводять наукові дослідження цього питання.

Важливо наголосити, що освітні установи, які беруть участь в експерименті, мають відповідальних не лише за його проведення, а й за усі інші види роботи, що стосується впровадження медіаосвіти. Вони є

координаторами медіаосвітньої діяльності не лише в закладі, в якому працюють, а й на території своєї області чи району:

Відповідальні за медіаосвіту по Вінницькій області

№ п/п	Заклад	Відповідальний	Посада	Контакти
1.	Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти»	Анцибор Анатолій Іванович	Доцент кафедри психолого-педагогічної освіти та соціальних наук	0432-55-65-69
2.	Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 32 Вінницької міської ради»	Поліщук Алла Миколаївна	Заступник директора з виховної роботи	097-40-90-872
3.	Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 3 ім. М.Коцюбинського Вінницької міської ради»	Лисько Олександр Петрович	Вчитель географії	097-12-65-664
4.	Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 4 м. Хмільник Вінницької області»	Дощич Олег Олексійович	Вчитель фізики та інформатики	097-86-99-805
5.	Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 6 м. Жмеринка»	Посвалюк Тетяна Миколаївна	Заступник директора з виховної роботи	097-03-36-688

Наукову школу в академії неперервної освіти з проблеми «**Медіапсихологія та медіаосвіта в сучасних освітніх закладах**» (керівник – кандидат психологічних наук, доцент, член спілки політичних психологів України, А. І. Анцибор) було започатковано 28 березня 2017 року на основі лабораторії медіаосвіти, що розпочала діяльність 01.10.2016 при кафедрі психолого-педагогічної освіти та соціальних дисциплін. Працівниками школи є викладачі кафедри психолого-педагогічної освіти та соціальних наук, 6 висококваліфікованих науковців-педагогів.

Поставлено за мету – проведення широкої просвітницької роботи різними методами, в тому числі – шляхом випуску друкованих видань, виступів у засобах масової інформації з метою розкриття проблематики медіапсихології та медіаосвіти у зв'язку зі зростанням агресивності інформаційного простору, продовженням гібридної війни та недостатнім забезпеченням захисту свідомості дитини та дорослого від шкідливих інформаційних впливів з боку виробників медіапродукції.

Наукова школа з медіапсихології та медіаосвіти повинна сприяти перетворенню цих дисциплін в окремий напрямок педагогічної діяльності, покликаний забезпечити сучасну людину необхідними уміннями та навичками безпечного володіння медіазасобами, не зловживати і не шкодити власному розвитку та психологічному благополуччю а також розуміти гостру необхідність підвищення стійкості школярів до інформаційних маніпуляцій і ворожої пропаганди, здійснювати профілактику зловживань та деструктивних медіавпливів на психіку, що знаходиться в стадії формування.

Література з медіаосвіти:

Основна

1. Концепція впровадження медіа - освіти в Україні // Освіта. – 2010 (7 - 14 липня). – No 32.
2. Медіакультура особистості: соціально- психологічний підхід: Навчальний посібник/ О.Т. Баришполець, Л.А. Найдьонова, Г.В. Мироненко та ін.; За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009.
3. Практикум «Медіакультура»: Робочий зошит курсу за вибором для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів/ Л. А.Найдьонова, О.Т. Баришполець, О. Є. Голубєва та ін.; [упоряд.Г.В.Мироненко] ; наук. ред. Л. А.Найдьонова ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. – К., 2013. – 84 с.

4. Череповська Н. І. Медіакультура і медіаосвіта учнів ЗОШ / Наталя Череповська. – К.: Видавництво «Шкільний світ», 2010.
5. Антропова, А. И. Педагогические технологии в медиаобразовании при обучении английскому языку / А. И. Антропова // Иностранные языки в школе. – 2006. – No 7. – С. 62 -65.
6. Бейзеров, В. А. Медиа и дистанционное образование в эпоху глобализации /В. А. Бейзеров // Дистанционное и иртуальное обучение. – 2008. – No 10. –С. 10 - 18.
7. Бойко, А. Мас - медіа для молодіжної аудиторії: комунікативний аспект (на прикладі журналу "Отрок. UA") А. Бойко, Д. Філоненко // Вісник Київського Національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 2008. – Вип. 16. – С. 25 - 28.
8. Васянович, Г. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід /Г.Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – No 2. – С. 11 - 21.
9. Возчиков, В. А. Медиаобразование в интенциях обучения и медиакультуры / В. А. Возчиков // Наука и школа. – 2007. – No 1 – С. 3 - 6.
10. Гура, В. Особистісно зорієнтовані медіаосвітні ресурси / В. Гура // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2009. – No 5. – С. 25 - 26.

Додаткова

1. Жилавская, И. В. Системные аспекты медиаобразовательной деятельности СМИ /И. В. Жилавская // Вестник Московского университета Серия 10. Журналистика. – 2009. – No 5. – С. 123 -137.
2. Казанцева, Л. Медиаобразование и учебный процесс / Л. Казанцева // Учитель. – 2005. – No 3. – С. 59 - 60.
3. Калініна, Л. Медіащеплення / Л. Калініна // Пані вчителька. – 2007. – No 7. –С. 78 -80.
4. Квашук, О. В. Психологічні чинники впливу телебачення на становлення моральної свідомості молодших школярів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. психол. наук : 19.00.07 - пед. та вікова психологія /О. В. Квашук; О. В. Квашук ; ПНУ ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2008. –20 с.
5. Кирилова, Н. Б. Медиаобразование в эпоху социальной модернизации /Н. Б. Кирилова // Педагогика. – 2005. – No 5. – С. 13 - 21.

6. Коневщинська, Ольга Еммануїлівна. Формування медіа-культури майбутніх учителів музики: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 - теорія і методика проф. освіти / Ольга Еммануїлівна Коневщинська; Ін - педагогічної освіти і освіти дорослих. – К., 2009. – 21 с.
7. Литвин, А. Використання технологій мультимедіа у професійній підготовці / А. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2005. – № 2. – С. 7 - 21.
8. Медіакультура особистості: соціально - психологічний: навчально - методичний посібник / О. Т. Барішполець О. Є. Голубєва, Н. В. Климчук [та ін.]; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. – К. : Міленіум, 2009. – 440 с.
9. Мицишин, І. Медіаосвіта як засіб формування медіакультури сучасної молоді / І. Мицишин, Н. Троханяк // Вісник Львівського університету. Сер. Педагогічна. - Львів, 2006. – Вип. 21, Ч. 1. – С. 161 - 165.
10. Нагорнюк, Л. Роль медіаосвіти у підготовці майбутніх журналістів / Л. Нагорнюк // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль, 2008. – № 4. – С. 43 - 47.
11. Невмержицька, О. Медійна педагогіка за кордоном / О. Невмержицька // Рідна школа. – 2004. – № 1. – С. 70 - 72.
12. Новикова, А. А. Глобалізація и медиаобразованіе / А. А. Новикова // ALMA MATER: Вестник высшей школы. – 2009. – № 11. – С. 52 - 55.
13. Новикова, А. А. Развитие медиакомпетентности американских учащихся на современном этапе / А. А. Новикова // ALMA MATER: Вестник высшей школы. – 2009. – № 5. – С. 46 - 52.
14. Онкович, Г. Засоби масової комунікації у термінологічному просторі медіа - освіти / Г. Онкович // Дивослово. – 2007. – № 5. – С. 29 - 31.
15. Онкович, Г. Медіа - педагогіка і медіа - освіта: поширення у світі / Г. Онкович // Дивослово. – 2007. – № 6. – С. 2 - 4.
16. Онух, Л. Українські медіа нічого не помічають, крім гламуру: [інтерв'ю з директором Польського ін - ту в Києві – про інформаційні пріоритети українських ЗМІ] / Л. Онух; розмову вела О. Ганжа // Телекритика. – 2010. – № 7 - 8. – С. 60 - 65.

17. Парфентьев, У. Обеспечение безопасности несовершеннолетних в Интернете / У. Парфентьев // Народное образование. – 2009. – № 7. – С. 261 - 267.
18. Потятиник, Б. В. Медіа: ключі до розуміння / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2004. – 312 с.
19. Рахматова, М. Іміджева складова репутації України у світових мас - медіа / М. Рахматова // Університет. – 2008. – № 3. – С. 113 - 118.
20. Садовник, О. Гендерні, соціальні та вікові особливості аудиторії спортивних мас - медіа через призму спортивної реклами / О. Садовник // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2004. – № 6. – С. 41 - 43.
21. Смоляна, Я. В. Негативний вплив засобів масової комунікації на особистість і медіапедагогіка як засіб його мінімізації / Я. В. Смоляна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 1. – С. 49 - 57.
22. Слюсаревський, М. Медіа - о світа: українська перспектива / М. Слюсаревський, Л. Найдьонова // Рідна школа. – 2010. – № 9. – С. 57 - 58.
23. Челишева, І. Потенційні можливості медіаосвіти в роботі з "важкими" підлітками / І. Челишева // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2008. – № 2. – С. 55 - 56.
24. Чемерис, І. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти й коротка історія розвитку / І. Чемерис // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 104 - 108.
25. Шумаєва, С. Медіа освіта: історичні та культурологічні аспекти розвитку / С. Шумаєва // Рідна школа. – 2003. – № 5. – С. 70 - 72.

Інформаційні ресурси

1. Сайт «Медіаграмотність» : <http://mediaosvita.com.ua>.
2. Сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти НАПН України : <http://mediaosvita.org.ua>
3. Медіаосвіта соціальних педагогів: http://eprints.cdu.edu.ua/47/1/МЕДІАОСВ_СОЦ_ПЕД.pdf
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні: <http://osvita.mediasapiens.ua/...>

5. Закон України «Про захист інформації в інформаційно - телекомунікаційних системах» : за станом на 1 січня 2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу до ресурсу: [http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80%2F94 - %E2%F0](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80%2F94-%E2%F0)
6. Закон України «Про інформацію» : за станом на 1 січня 2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу до ресурсу: [http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657 - 12](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12)
7. Пошукова система у базі лекцій, наукових статей, навчальних посібників та підручників з усього світу / Google Академія – Режим доступу до ресурсу: <http://scholar.google.com.ua/>